

Ukas pasient – første uke i allmennpraksis

Hullsaga mistet grepet i treverket. Danset piruett over pasientens venstre hånd. Landet med et klask i gulvet. Slik kom «ukas pasient» til meg. Overfladisk flenge i 2. finger. Frynsete kutt og flikete hudlapper i 3. finger. To rette kutt i 4. finger. Et sirkelkutt i 5. finger, samme dimensjon som hullsaga. Perfekt for anatomisk studie av sene; åpne adventsluka laget av hud og kjøtt for direkte inspeksjon.

Tilliten – å få slippe til

– Kom, du må sy! sa sykepleieren.

– Klart, sa jeg, og spiste videre.

Så gikk det opp for meg. Det var jeg som var ledig. Jeg måtte sy. Eller i det minste se på saken, oppholde pasienten en stund. Til noen andre kunne, noen med lang ansienitet i lappeteknikk. Men vaktlegen voktet over andre.

– Husk stivkrampesprøyte, sa han og forsvant.

Mestringsfølelsen

Mot formodning fant jeg ingen panikk hos meg selv. Over all forventning tenkte jeg rasjonelt (dette var tross alt første gangen jeg så blod og gørr i kaos som ikke var forårsaket av en kirurg eller som stammet fra en fisk). Pasienten kan snakke og gå, altså er vitale parametre ok.

– Kan du bøye fingran? spurte jeg. – Ja, svarte pasienten.

– ... og strekke dem telbake?

– Jada, det går heilt fint.

– Og du kjenne det her?

– Ja, inn i marginen.

Varm perifer, god kapillærfylning. Da var det bare å ta på seg hanskene. Rense. Finne hudkanter som passet sammen. Sting for sting, 27 til sammen. Det gikk helt fint.

Tilliten – skaper ro

Roen senket seg når første finger var unna gjort. Hos meg. Hos pasienten. Og hos sykepleieren. Rommet var rolig. Pasienten spurte etter kaffe. Sykepleieren fant fram radioen. Vi hadde kontroll. Det glemmer jeg aldri.

– Det va no ho bestemor som lærte mæ å sy, sa jeg (og tenkte i mitt stille sinn at det var en video på YouTube som lærte meg å sette suturer). Ka dokker trur, passe de her to flikan i lag?

Det nikkes. Vi er enige.

– Det va då som farsken, no vinn han na-boen min me flest skitura tel Storstein! utbrøt pasienten.

– Men du slepp no å vaske opp nån daga no?

– Hehe, jo da.

Pasienten stolte på mitt håndverk. Jeg stolte på meg selv.

Samarbeidet

Jobbe mot et felles mål (pasientens helbredelse), hjelpe hverandre, utfylle hverandre. Det gjorde vi, sykepleieren og jeg.

– Det blei jo steike fint det her, sa pasienten.

– Om æ ska sei det sjøl, så blei det no ikkje så hakkane galt, sa jeg. Det hadde aldri blitt så bra om jeg hadde jobbet alene. Mange oppgaver trenger flere hender, flere innfallsvinkler. Hvorfor samarbeides det ikke mer på tvers av faggrupper i løpet av studiet? Hvorfor vet jeg egentlig ikke hva en sykepleier kan og gjør? En fysioterapeut? Ergoterapeut? Logoped? Manuell terapeut? Miljøarbeider? Sykehusklavn? Prest? Jeg skal huske å spørre neste gang jeg ser en. Jeg liker å samarbeide.

Tilbakemeldingene

Jo, de hadde sett til meg underveis. Sett at det gikk bra. Sjekket resultatet. Etterpå fikk jeg (gode) tilbakemeldinger. Til og med skryt. Det er tredje gang jeg får tilbakemelding på mine ferdigheter i løpet av seks år på medisinstudiet (inkludert et år på forskerlinja). Foruten et eksamensresultat i året. Den første fikk jeg fra en pasient. Han synes jeg var for lett på hånden. Den andre av medstudenter. Vi evaluerte videokonsultasjoner. Den tredje var nå. Man kan bli høy på pæra og få røde kinn av mindre!

Oppfølgingen

– Hei, korsn går det? spør jeg på telefonen.

– Jo, det går så fint atte, svarer pasienten. Æ sa tel kjerringa at æ sko no la ho studenten få ta stingan mine!

– Da sees vi, svarte jeg - og gledet meg litt.

Pasienten kom. En liten infeksjon, til tross for antibiotikaproylakse. Men sømmene var fint grodd sammen.

– Æ koinne ikkje dy mæ, æ har vorre på et par skitura alt. Æ måtte bære være litt forsiktig, betrodde pasienten meg.

Jeg setter på strips, tar en dyrkningsprøve. Ny antibiotika. Ny telefon en uke senere. Alt vel.

Pasientens tanker?

– Dæven steike, tror jeg pasienten tenkte da uhellet var ute. Han prøvde å tørke litt blod fra garasjegulvet og saga. Kona måtte ikke bli skremt når hun kom hjem.

– Jaha, korsn ska det her gå? tror jeg han tenkte når studenten ble shanghaiet til å «berge» hånda hans.

– Det va jo orden i sysakern, håper jeg han tenkte da vi var ferdige. Jeg vet han måtte utsette et snekkerprosjekt. En skikonkurranse ble muligens tapt. Kona fikk litt mindre hjelp en ukas (forhåpentligvis to) tid. Bandasjer måtte byttes. To uker med forandring i planene. Han var pensjonist, så sykmelding var ikke et tema. Men hvordan gikk det egentlig videre? – Tenk at det gikk sæ tel. Handa e nesten som før! Neste år ska æ vinne den der ski-greia, håper jeg er det eneste pasienten tenker i dag. Da er jobben min gjort.

Hva lærte jeg?

Denne pasienten lærte meg å våge. Jeg kan mer enn jeg tror selv. Bare noen ser meg, lar meg slippe til. Uten at jeg må ploge meg fram med spisse albuer, mellom turnusleger, ambisiøse assistentleger og overarbeidede overleger, påberope meg en selvsikkerhet jeg ikke har. Det inspirerer.

Denne pasienten lærte meg om ferdighet og tillit. Gjør man en god jobb, får man tillit tilbake. Det inspirerer.

Denne pasienten viste meg hvor gøy legeyrket kan være. En praktisk tilnærming til teorien man har stampet inn i hodet på en sliten lesesal - i kombinasjon med sunn fornuft. Det inspirerer.

Denne pasienten lærte meg om relasjoner. Det å bli kjent med et annet menneske i en uvanlig situasjon. At samtalen flyter lett, med et menneske man aldri før har møtt. Det inspirerer.

Denne pasienten lærte meg om tilfredsstillelsen i samarbeid. Viktigheten av tværfaglighet på veien mot målet. Noen å jobbe sammen med, dele suksessen (og nederlaget) med. Det inspirerer.

Denne pasienten lærte meg gleden av å følge en pasient over (dog begrenset) tid. At det slett ikke trenger være vanskelig (for en med telefonskrekke) å ta en telefon en fredag ettermiddag. Det inspirerer.

Denne pasienten lærte meg mye mer. Men jeg stopper her. For jeg er nok inspirert. Inspirert til å lære mer. Om skader. Skadebehandling. Pasientkommunikasjon. Retningslinjer og antibiotikaveiledere. Se flere videoer på YouTube.

En passe stor utfordring, en jeg kunne mestre. Det var det som skulle til. Jeg er inspirert til å studere et år til. Denne pasienten, denne skaden, var kanskje ikke mye å skryte av i den store sammenhengen. Men det var akkurat det jeg trengte. En liten, sjelden opptur. Kanskje blir lege av meg også en vakker dag?

STINE SKOGLUND